

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

DATUM	22 augustus 2017	NUMMER PS	
DOMEIN	Leefomgeving	COMMISSIE	Ad hoc commissie Omgevingsvisie
STELLER	Chandra Gischler	DOORKIESNUMMER	4699
DOCUMENTNUMMER	81BCB4AD	PORTEFEUILLEHOUDER	Maasdam-Hoevers

Titel : Participatieaanpak Omgevingsvisie

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit pag. 4/7

Toelichting pag. 5/7

Bijlage(n): Participatieaanpak Omgevingsvisie

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Voorgesteld wordt om de Participatieaanpak Omgevingsvisie vast te stellen.

Voorgeschiedenis

U heeft op 3 juli 2017 de Startnotitie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening vastgesteld. In de bijeenkomsten van de Ad hoc commissie Omgevingsvisie is het thema participatie een terugkerend gespreksonderwerp, mede naar aanleiding van de door ARK en PCL uitgebrachte adviezen. Door de Ad hoc commissie Omgevingsvisie is gevraagd om het onderdeel participatie verder uit te werken in een Participatieaanpak. Deze aanpak (interactieve pdf) ligt nu ter besluitvorming voor.

Essentie / samenvatting

De Omgevingswet verplicht provincies een Omgevingsvisie en Omgevingsverordening vast te stellen. Dit betreft één integrale visie en één verordening voor de gehele fysieke leefomgeving. In de Startnotitie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening is opgenomen dat belanghebbenden actief betrokken zullen worden bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. De wijze waarop dit zal gebeuren is beschreven in het document 'Participatieaanpak Omgevingsvisie provincie Utrecht'. In het document zijn de algemene uitgangspunten, kaders en spelregels voor de participatie weergegeven en zijn deze nader uitgewerkt voor de ontwikkeling van het Koersdocument, de eerstvolgende stap in de totstandkoming van de Omgevingsvisie. In het Koersdocument worden de integrale langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving en nadere ambities ten aanzien van inhoud en proces vastgelegd. Voor de langetermijnvisie bestaat nog geen beleid en moeten nog keuzes gemaakt worden. Deze fase leent zich daarom bij uitstek voor een participatieve aanpak. Inzet is dat inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden de Omgevingsvisie verrijken met ideeën en oplossingsrichtingen, zich erkend voelen en hun inbreng herkennen. Deze participatieve aanpak past in de geest van de Omgevingswet.

Participatieaanpak

Participatie is een continu proces dat het hele traject tot aan vaststelling van de Omgevingsvisie (en ook daarna) beslaat. De participatieaanpak gaat uit van een innovatief, kortcyclisch proces: opbrengsten en ervaringen van elke fase worden meegenomen bij het vormgeven van de participatie in de volgende fase. De participatieaanpak richt zich op het proces en niet op de inhoud. De onderwerpen worden mede bepaald door alle betrokkenen. Bij het opstellen van de participatieaanpak is onder andere gebruik gemaakt van ervaringen en aandachtspunten van andere overheidsorganisaties, de ervaringen die binnen de provincie zelf zijn opgedaan (bijvoorbeeld het traject

Maarsbergen), de adviezen van ARK en PCL en de aandachtspunten die de Ad hoc commissie Omgevingsvisie heeft meegegeven. De participatieaanpak is een doorlopend lerend proces waarbij uw Staten nauw betrokken zullen worden.

Participatie heeft de volgende voordelen:

1. nieuwe inzichten, verschillende perspectieven, meer kennis en creativiteit komen vroegtijdig op tafel;
2. het vergroot de kwaliteit van oplossingen en sluit beter aan op (nieuwe) maatschappelijke ontwikkelingen;
3. het verbetert de kwaliteit van de besluiten.

Gewijzigde tijdpaden

In een interview d.d. 27 juli 2017 heeft de minister van Infrastructuur en Milieu bekend gemaakt dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is losgelaten. Het is nog niet bekend tot wanneer de inwerkingtreding wordt uitgesteld. Naar aanleiding daarvan wordt voorgesteld om het Koersdocument niet in het voorjaar maar in het najaar 2018 vast te stellen in uw Staten. De extra tijd die door de verschuiving ontstaat, zal de kwaliteit en effectiviteit van vooral de participatie sterk verbeteren. Omdat de langetermijnvisie en de nadere provinciale ambities ten aanzien van inhoud en proces in het Koersdocument worden vastgelegd, biedt dit voldoende waarborgen voor uw Staten om binnen de huidige coalitieperiode richting te geven aan de Omgevingsvisie en -verordening.

Financiële consequenties

Geen, de kosten ten behoeve van de participatie worden gedekt uit het budget ten behoeve van het opstellen van de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie en Omgevingsverordening maken onderdeel uit van het programma invoering Omgevingswet.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Beleidsneutrale omzetting, tenzij

Uitgangspunt is dat de huidige wettelijk verplichte strategische plannen beleidsneutraal worden omgezet naar de Omgevingsvisie. Bij de totstandkoming van het Koersdocument richt de participatie zich vooral op de ontwikkeling van de langetermijnvisie (2050). Participatie is een belangrijk middel om deze visie te ontwikkelen. Indien hieruit inzichten voortkomen die op de kortere of langere termijn van invloed zijn op het huidige beleid, dan zal dit aan uw Staten worden voorgelegd.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Participatie is een essentieel onderdeel van het proces om te komen tot een Omgevingsvisie. Het achterwege laten hiervan is daarom geen optie.

Effecten op duurzaamheid

n.v.t.

Voorgesteld wordt om:

1. in afwijking van de Startnotitie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening het Koersdocument vast te stellen in het najaar van 2018;
2. de Participatieaanpak Omgevingsvisie vast te stellen.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 augustus 2017, nummer 81BCB4AC.

Overwegende dat het wenselijk is de Omgevingsvisie in de geest van Omgevingswet participatief op te stellen;

Gelet op het feit dat de geplande datum inwerkingtreding van de Omgevingswet 1 juli 2019 is losgelaten;

Besluiten:

1. in afwijking van de Startnotitie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening het Koersdocument vast te stellen in het najaar van 2018;
2. de Participatieaanpak Omgevingsvisie vast te stellen.

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Op grond van [artikel 8.5 Omgevingsbesluit](#) (motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie Omgevingsvisie) wordt aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

2. Beoogd effect

De Omgevingswet verplicht provincies een Omgevingsvisie en Omgevingsverordening vast te stellen. Dit betreft één integrale visie en één verordening voor de gehele fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie omvat een langetermijnvisie (2050). Inzet is dat inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden de Omgevingsvisie verrijken met ideeën en oplossingsrichtingen, zich erkend voelen en hun inbreng herkennen. Welke mogelijke ontwikkelingen ziet men tot circa 2050 aan de hand van trends en ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de fysieke leefomgeving? Deze participatieve aanpak is in lijn met de geest van de Omgevingswet.

3. Effecten op duurzaamheid

n.v.t.

4. Argumenten

- **Participatie leidt tot een kwalitatief betere Omgevingsvisie**
 - nieuwe inzichten, verschillende perspectieven, meer kennis en creativiteit komen vroegtijdig op tafel;
 - het vergroot de kwaliteit van oplossingen en sluit beter aan op (nieuwe) maatschappelijke ontwikkelingen;
 - het verbetert de kwaliteit van de besluiten.
- **Een participatieve aanpak is in de geest van de nieuwe Omgevingswet**

De Omgevingswet stelt participatie bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie niet expliciet verplicht, maar vraagt wel om een motivatie van de wijze van totstandkoming van de visie.

5. Kanttekeningen

- *Latere invoeringsdatum Omgevingswet*

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft op 27 juli 2017 in een interview aangegeven dat de geplande datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 juli 2019 definitief gaat verschuiven. Het is nog niet bekend tot wanneer de inwerkingtreding wordt uitgesteld, 2021 wordt niet uitgesloten. In de Startnotitie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening is een strak tijdpad opgenomen voor vaststelling van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening, uitgaande van inwerkingtreding van de Omgevingswet in juli 2019. De vaststelling van het Koersdocument is daarin bepaald in het voorjaar 2018. De tijd voor het participatietraject is daarmee zeer beperkt, namelijk van oktober tot december 2017. Naar aanleiding van het verschuiven van het tijdstip voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt voorgesteld om het Koersdocument niet in het voorjaar maar in het najaar 2018 vast te stellen in uw Staten. De extra tijd die door de verschuiving ontstaat, zal de kwaliteit en effectiviteit van vooral de participatie sterk verbeteren. De voorbereiding en organisatie vereisen immers een intensief samenwerkingsproces met een groot aantal (externe) partners en de inzet en ontwikkeling van diverse middelen om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken. Uw Staten hebben aangegeven in de huidige coalitieperiode het concept-ontwerp voor de Omgevingsvisie en –verordening te willen vaststellen. Hiermee wilt u richting geven aan de langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving en de consequenties daarvan. Het verschuiven van het Koersdocument heeft tot gevolg dat ook het vaststellen van het concept ontwerp Omgevingsvisie zal verschuiven, naar verwachting tot na de Statenverkiezingen. Omdat de langetermijnvisie en de nadere ambities ten aanzien van inhoud en proces in het Koersdocument vastgelegd worden, biedt dit voldoende waarborgen voor uw Staten om binnen de huidige coalitieperiode richting te geven aan de Omgevingsvisie en -verordening. Wijziging van de planning heeft overigens geen effect op de start van het participatietraject. Indien de invoeringsdatum van de Omgevingswet verschoven wordt naar 1 januari 2021, dan zal het nieuwe tijdpad voor de ontwikkeling van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening – uitgaande van onze eigen plannen - er als volgt uitzien:

Tijdpad ontwikkeling Omgevingsvisie en -verordening	
3 juli 2017	Vaststelling bestuurlijke startnotitie (PS)
25 sept. 2017	Vaststelling Participatie- en communicatieaanpak (PS)
21 maart 2018	<i>Gemeenteraadsverkiezingen</i>
Najaar 2018	Vaststelling Koersdocument (PS)
Najaar 2018	Tussenevaluatie participatieproces en vaststellen vervolgaanpak m.b.t. Omgevingsvisie
20 maart 2019	<i>Provinciale Statenverkiezingen</i>
Eind 2019	Vaststelling conceptontwerp Omgevingsvisie en –verordening (GS) Ter oriënterende bespreking in de ad hoc commissie PS
Voorjaar 2020	Vaststelling en terinzagelegging ontwerp Omgevingsvisie en –verordening (GS)
Najaar 2020	Verwerking reacties in een (concept) Nota van Beantwoording (GS)
Eind 2020	Vaststelling Omgevingsvisie en –verordening en Nota van beantwoording (PS)
Eind 2020	Bekendmaking Omgevingsvisie en –verordening (waardoor de documenten van kracht worden) (GS)

- *Beleidsneutrale omzetting, tenzij*

De afgelopen jaren is op basis van een zorgvuldig proces op diverse terreinen provinciaal beleid ontwikkeld. In het kader van een betrouwbare overheid wordt dit beleid waar mogelijk **beleidsneutraal** overgezet naar de Omgevingsvisie, tenzij:

- op basis van de Omgevingswet en de Algemene Maatregelen van Bestuur actualisering moet plaatsvinden om aan nieuw beleid en regels te voldoen;
- afgesproken is dat actualisering zal plaatsvinden vanwege nieuwe beleidsontwikkelingen binnen de provincie;
- vanwege inzichten die voortvloeien uit trends en ontwikkelingen;
- beleidsneutraliteit niet mogelijk is omdat er keuzes bij de integratie gemaakt moeten worden.

Bij de totstandkoming van het Koersdocument richt de participatie zich vooral op de ontwikkeling van de langetermijnvisie (2050). Indien hieruit inzichten voortkomen die op de kortere of langere termijn van invloed zijn op het huidige beleid, dan wordt dit aan uw Staten voorgelegd.

- *Reikwijdte participatieaanpak*

Tijdens de vergadering van de Ad hoc commissie Omgevingsvisie op 12 juni 2017 heeft PCL de commissie geadviseerd om geen participatienotitie op te stellen maar in het kader van het Koersdocument na te denken over participatie. De Ad hoc commissie heeft echter aangegeven om toch in meer algemene zin de participatieaanpak te willen bespreken. De interactieve pdf 'Participatieaanpak Omgevingsvisie provincie Utrecht' voorziet in beide aspecten. Het biedt enerzijds inzicht in de strategische doelen, uitgangspunten en spelregels van de participatieaanpak en geeft anderzijds op hoofdlijnen een meer concrete uitwerking weer van het participatietraject t.b.v. het Koersdocument. Hierdoor wordt het mogelijk om na vaststelling van het document door uw Staten sneller te kunnen starten met de feitelijke realisatie van de participatieaanpak en komen de strategische kaders meer 'tot leven'.

6. Financiën

Zodra de nieuwe datum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet bekend is, informeren wij uw Staten over de gevolgen (in tijd en geld) voor de diverse onderdelen binnen het provinciale programma invoering Omgevingswet. Eventuele financiële consequenties zullen via de gangbare planning- en control cyclus geagendeerd worden.

7. Realisatie

De belangrijkste stap in de Participatieaanpak wordt gezet in het kader van het opstellen van de langetermijnvisie. De provincie Utrecht wil graag met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, omgevingsdiensten en medeoverheden in gesprek: welke mogelijke ontwikkelingen ziet men tot circa 2050 aan de hand van trends en ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de fysieke leefomgeving.

Vanaf het najaar 2017 wordt de participatieaanpak conform planning uitgevoerd. Vanaf oktober worden (interactieve) bijeenkomsten georganiseerd (bijv. per regio, digitaal/e-participatie, ateliervormen, pop-up ruimtes) met de ambitie om maximaal de inbreng en creativiteit van de samenleving aan te boren. Om participatiedrukke te voorkomen zal waar mogelijk samengewerkt worden met medeoverheden.

Participatie is maatwerk, de wijze van participatie is afhankelijk van het thema, het gewenste doel, de doelgroep en mate van invloed. Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten nemen actief deel aan de participatie.

8. Juridisch

Participatie moet onderscheiden worden van wettelijke inspraakprocedures. Participatie is een doorlopend proces en stopt niet bij de vaststelling van de Omgevingsvisie.

De inspraak bestaat uit de uniforme voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4) van de Algemene wet bestuursrecht. Deze is van toepassing op het ontwerp van de Omgevingsvisie en het ontwerp van de Omgevingsverordening. Dit betekent dat iedereen zienswijzen kenbaar kan maken over het ontwerp.

9. Europa

n.v.t.

10. Communicatie

Na vaststelling door uw Staten wordt een persbericht opgesteld en wordt de Participatieaanpak op de provinciale website geplaatst. Tevens zal een "publieksversie" ontwikkeld worden.

11. Bijlage

Participatieaanpak Omgevingsvisie provincie Utrecht